

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 29 (292)

Fredagen den 21 juli 1893.

6:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 9:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam » 5:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	--	--	---	--

Ulrika Eleonora d. ä.

dessa dagar för jämt tvåhundra år sedan den 26 juli 1693, skildes *Ulrika Eleonora*, Karl den elftes ädla maka, från en värld, som för henne aldrig varit annat än en förgård till ett bättre, evigt hem.

I flere år hade hon varit sjuklig; sängliggande hade hon varit sedan början af juli. Konungen, intagen af den lifligaste oro för hennes hälsa, hade ej lämnat hennes sjukbädd vare sig natt eller dag, om han ej därtill tvungits af viktiga angelägenheter.

Själ fick hon snart klart för sig, att hon ej kunde tillfriskna. Än en gång ville hon gå till Herrans nattvard i Karlbergs lilla slottskapell, som hon höll så kärt, och där hon tillbragt så många stunder af djup, innerlig andakt, stunder, som haft en försmak af himmelens sällhet. Det tjänade ej till att göra några invändningar. Den vanligen så undfallande, ödmjuka Ulrika Eleonora visade ibland den järnfasta vilja, som fanns på djupet hos

Karl XII:s moder. Hon lät bära sig fram till altaret och mottog andaktsfullt lycklig sakramentet. Ansträngningen, uppskakningen påskyndade en upplösning, som alla väntade.

Kring drottningens bädd i den stora sängkammaren på Karlbergs slott stodo följande dag make, barn, svärmoder, tjänare, höga och låga, manliga och kvinnliga. Slutet var nära. Alla voro upplösta i tårar, i alla hörn af det mörka gemaket hördes idel klagan och snyftningar. Blott den döende var lugn.

Med sin milda stämma talade hon till alla. Först och främst till sin make, konung Karl, som under den sträfva ytan dolde varma känslor och som nu var alldeles tillintetgjord vid tanken på den förestående skilsmässan. Ulrika Eleonora bad honom böja sig ödmjukt inför Guds råd, ej önska henne åter till denna världens »brusande haf» från »den trygga hamn», dit hon nu kallades af sin själs brudgom.

Vi förlåta oss själfva mycket; må vi betrakta andra som oss själfva och låta dem vederfaras samma gunst.

Fr. Spielhagen.

»Missunna ej Honom företrädet,» sade hon; »redan i döpseln hafver jag äktat honom.» Med bevekande ord bad hon konungen glömma sorgen för sina allvarliga plikter mot folk och land snart återgå till sitt arbete och till fullbordande af de verk Gud ålagt honom. »Jag dör icke heller alldeles,» sade hon, »emedan jag lämnar efter mig min vördnad och kärlek för ers majestät jämte mina kära barn.»

Om dessa talade hon nu till konungen, läggande förtroendefullt deras uppfostran i hans hand.

Till sin svärmoder talade hon vänliga afskedsord. Hade det funnits missförstånd och missämja, så märktes däraf nu ej en skuggas skugga. Den gamla änkedrottningen var försänt äfven hon i en sorg så djup som hennes lätta sinne kunde känna.

Tårögd och stilla stod den annars så ystre prins Karl vid sin moders dödsbädd. Han stödde sig intill den äldre system, Hedvig Sofia, som hade äldsta systems moderliga allvar, ej minst mot den lilla femåriga Ulrika, som undrande såg på denna jämmer, hvars orsak syntes henne oförklarlig.

Varmt och innerligt ljödo de sista moderliga förmaningarna. Drottningen upprepade om och omigen samma ord; hon ville inpräglade dem i de ungas sinne; det var som om hon hade haft en förnimelse af, huru oersättlig förlust hennes bortgång var för dem — och genom dem för Sveriges land och folk.

Ulrika Eleonora förstod ansvaret med att vara en blifvande konungs uppfostrinna. Prins Karl kallades återigen fram till sängen. Hon talade till honom ytterligare, inskräppte hos honom, att en konungs makt måste framför allt grundas på gudsfruktan och rättvisa. Därom borde han vinnlägga sig liksom om »nåd, mildhet och ett kärleksömt hjärtelag mot alla.»

Det var tioåringen, som lyssnade till dessa ord, men huru annorlunda hade det ej blifvit, om han fått år efter år lyssna till dessa varma, kloka moderliga förmaningar, om ynglingen och mannen fått dagligen inför sina ögon se denna milda, tåligen, kärleksfulla, uppoffrande varelse! Ännu länge talade drottningen och bad för de sina, för sina vänner, för sina tjänare, för alla, som kommo i hennes minne. Rösten afmattades småningom, krafterna sjönko, och kl. 8 på aftonen efter en svår döds kamp utandades Ulrika Eleonora sin sista suck.

Konungen var förtviflad, han svimmade och blef flere gånger återlåtten samt måste för flere dagar intaga sängen.

Sorgen och saknaden spredde sig i vida kretsar. »Det är en sådan gråt, så att jag det inte kan beskriva,» berättar ett ögonvittne, »jag tror aldrig, att någon kunglig person någonsin har blifvit så beklagad och sörjd som hennes majestät, som nu är i en så stor glädje, som sor-

gen är hos oss, som här i denna världens bedröfvelse kvarlämnade äro. Här är ock allt svart, så att här inte finnes en aln svart kläde, hvarken groft eller grannt.»

De svarta dräkterna i och för sig behöfde dock ej vittna om en så stor sorg, ty den enväldige konungen ville på alla sätt hedra sin älskade drottning och befallde därför anläggande af sorgdräkt. Hofvet bar ända till två år svart, första året boj, det andra kläde.

Trots att drottningen bedt på sitt yttersta om en enkel begrafning och Karl XI var en sparsam herre, så utvecklades ganska mycket af den då brukliga ståten vid likbegängelsen. De till riksdag församlade ständerna bjödos på begrafningen och undfägnades rikeligen. Konungen hörsammade ock på samma gång den dödas önskningsar och skänkte hennes fattiga de summor hon tilltänkt dem af besparingarna vid hennes jordafärd. Hennes minne skulle lefva i välsignelse.

* * *

Enligt århundradets mode sjöngs den affidnas lof i sirliga och högtrafvande sorgekväden, men de uttrycka dock i granna ord den mening, som fanns bland hög och låg: att Ulrika Eleonora varit en sann moder för sitt folk.

Ulrika Eleonora hade varit *svensk* till hela sitt sinnelag, gått upp i den nation hon genom sitt gifte tillhörde. Den uppgiften är kanske den svåraste, som kan ställas på en drottning. Hon skall vara nationel framför alla — och hon är en främling.

Men för Ulrika Eleonora blef detta lättare än för mången annan.

Bland tvister och strider, afund och misstänksamhet, som söndrat nordens folk, har ock i alla tider funnits starka gemensamma band, som hålla dem samman. Tid efter annan har denna samhörighetskänsla träd fram, funnit förespråkare, vunnit genklang hos folken.

Ulrika Eleonora var ett sådant enhetsband mellan nordens folk.

Tanken kunde synas djärf att förena Fredrik III:s dotter med Karl X:s son, dottern till den man, som fått under-teckna Roskildefreden, och sonen till den hjälte, som gick öfver Bält och belägrade Köpenhamn. Norden hade dock klarsynte statsmän, som insågo att söndringens tid borde vara förbi, Norden hade gemensamma intressen, som borde tillvaratagas. Den danske statsmannen *Peder Griffenfeld* väckte giftermålsförslaget i början af 1670-talet; Karl XI samtyckte därtill 1675; och den svenske statsmannen *Johan Gyllestjerna* genomförde förbindelsen och hämtade bruden 1680, dock ej förrän Sverige ännu en gång stridt en blodig strid för att få behålla sina naturliga gränser.

Under detta krig hade Ulrika Eleonora ansett sig som Karl XI:s trolofvade. Underhandlingar om andra giften hade för

båda parterna varit å bane, men hade ej ledt till någon påföljd.

Den svenske konungens vackra utseende, hans tapperhet, hans rena seder hade väckt prinsessans beundran, hennes vördnad, hennes kärlek, och Ulrika Eleonora ändrade ej känslor; hon hade gifvit sitt ja-ord, och hon återtog ej hvad hon en gång gifvit.

Hennes fasthet, hennes ordhållighet sattes ej på sådana prof, att de urartade till olycksbringande envishet eller hårdhjärtad halstarrighet, — i stället förde hennes fasthet lycka åt två folk. Hon blef nu den som fick bidraga att läka såret, binda det brustna bandet samman mellan Sverige och Danmark. Som en ny Margareta Fredkulla hälsades den tjugutvååriga bruden, då hon landsteg i Helsingborg den 4 maj 1680.

* * *

Ulrika Eleonora var som maka och moder en föresyn för sitt folk.

Är fasthet i viljan ett karaktärsdrag hos denna drottning, så äro saktmod och tålmod andra utmärkande drag, och med dessa lyckades hon vinna sin gemäls tillgifvenhet och öfvervinna de pröfningar, som mötte henne i hennes äktenskap.

Karl den elfte var ej alltid så lätt att göra till lags. Han var tvär och inbunden, häftig och småsinnad. Han hade ock varit en svag moders ende bortskämd son, och denna moder hade svårt att finna sig i att ej äga första platsen i sin sons hjärta och högsta rangen i hans rike.

Ulrika Eleonora förstod dock att reda sig i dessa kinkiga förhållanden. Ej så att hennes äktenskap saknade slitningar. De torde dock ej hafva varit så stora och så många, som af en del historieskrifvare framhållits. Det kunde vid hofvet tvistas om rang — och hvar gjorde man ej det under ett sådant rangsjukans tidevarf — drottningen kunde med sitt veka, ömtåliga väsen sörja öfver sin gemäls obändiga, hårda lynne, hon kunde blifva trött på hans ständiga jaktresor och svärmöders oupphörligen återkommande spelpartier, men hon hade ej sådan karaktär, som gaf upp sin lycka så lätt; hon ville vinna, och hon vann — sin familjs kärlek, sitt folks aktning.

Hon vardt den goda ängel, som stod vid den sträfve konungens sida, mildrande hans stränghet, lugnande hans häftighet, och genom sin frikostighet öfverskyllande hans sparsamhet. De genom reduktionen lidande förnäma familjerna sågo i henne sin förespråkarska, sin välgörarinna likaväl som den ringaste undersäte. Det säges, att hon ibland skänkte bort ända till $\frac{7}{8}$ af sina inkomster. Visst är, att hon gaf mycket, och att hon gaf med takt och urskiljning. Därom finnas många till vår tid bevarade berättelser. På Karlberg inrättade hon en väfskola för fattiga barn, och Johannes drottninghus bär ännu vittne om hennes omvårdnad för gamla

medellösa kvinnor. Sina barn ägnade drottningen mycken tid och omtanke. Hårt pröfvad blef hon såsom moder. Af de sju barn hon fick under sitt trettonåriga äktenskap dogo fyra gossar, och i veckor fick hon vaka vid deras sjukbädd. Dessa pröfningar togo på hennes kroppskraft och utvecklade ett af naturen djupt religiöst anlagdt sinne.

* * *

Den fordran, som ställes på en drottning, att vid hofvets fester representera, uppfyllde Ulrika Eleonora endast i ringare mån.

Inte så att ej hennes yttre passade därför. Hennes vackra hår, hennes hy, hennes glada, vänliga leende, den ståtliga växten, de välformade armarne och händerna prisas af hennes samtida. Hon var ock glad och vänlig, och om också ej någon vän af praktfulla fester, tyckte hon ej illa om skämt och oskyldig glädje.

Det kan ock ifrågasättas, huruvida hon ej blef något förvånad öfver det sparsamma sätt, på hvilket Karl XI firade deras förbröllopp.

Landets tillgångar manade till sparsamhet, och vigseln skulle äga rum i all enkelhet i Halland; hvar och när — därom sväfvade alla i okunnighet. Konungen ville undvika talrika bjudningar och framför allt att få till gäst den franske ambassadören Feuguières, hvars öfvermod särat konungen på det ömmaste. Ehuru denne herre ingen bjudning fått, reste han likväl från Stockholm och slog sig ned i Halmstad, fast besluten att bjuden eller objuden se Karl XI stå brudgum. Hans herre, den mäktige Ludvig XIV, hade så befallt.

Hans tjänare sökte utspionera Karl för att få veta stället och stunden. Det såg hopplost ut att kunna undvika den kritiske gästen. Biläret utsattes då af konungen till den 7 maj. Visserligen sväfvade man i okunnighet, huruvida festligheten skulle försiggå i Halmstad eller i den stora salen på egendomen Skottorp, men ambassadören höll sina resedon i lika god ordning som sina högtidskläder och var beredd på båda eventualiteterna. Konungen fattade då hastigt det beslutet att en dag framflytta brölloppet. På morgonen den 6 för han i all tysthet ut till Skottorp. En stor del af hofvet och själfve ceremonimästaren kvarlämnades i Halmstad, alla i den tron, att den 7 var bröllopsdagen. Under tiden tillreddes festen vid Skottorp. Först kl. 10 e. m. kunde vigseln äga rum, och först vid 1-tiden fördes det kungliga brudparet till den i hast ordnade brudkammaren.

Ambassadören liksom de flesta andra blefvo helt förvånade den följande dagen att erfaras, det brölloppet redan vore öfver.

Så stilla firades dock ej drottningens kröning den 24 nov.; och under de följande åren förekommo mångahanda festligheter, utklädnings-, baletter, baler o. d. med mycken ståt och långa ceremonier. Hedvig Eleonora var road af dylikt, och den unga drottningen tvekade ej att delta, så långt hennes krafter medgäfvos, men de voro hårdt medtagna under de sista åren. Hon fick ofta hålla sig hemma, om det var några långa utfärder eller bullersammare nöjen. Road af läsning

och en ganska god dilettant i målning saknade hon aldrig sysselsättning.

Karlberg blef hennes favoritslott; dit kunde hon alltid orka fara. Äfven till Humlegårdens lummiga alléer sträckte hon ofta sina promenader. Där lät hon bygga ett lusthus och roade sig och hofvet med små utfärder till denna då så landtliga trakt.

De platser, där den goda drottningen så väl triffades, äro nu helt olika emot på hennes tid, men oförändradt kvarstår minnet af den ädla uppoffrande konungamodern Ulrika Eleonora. Nu då två hundra år förflutit, sedan hon skildes hädan, må Sveriges kvinnor ägna en vänlig hägkomst åt den frommaste, mest uppoffrande af deras drottningar.

Ellen Fries.

Det vackra porträtt af Ulrika Eleonora, som vi på första sidan meddela, är en xylografi af Gunnar Forssell efter ett porträtt af Ehrenstrahl.

Sinnetts lugn.

*Sinnetts lugn, det goda, det sällan vunna,
efterlängtrade, hastigt flydda och svunna,
är som en sommarafton på hembygdsslättan.*

*Ljus och klar står rymden, och vinden
hvilat,
genom aspens löf ej en dallring ilar,
sådesfältens vågor i stillhet stelnat.*

*Dunkel skog därbakom till skydd sig höjer.
Vid dess murar hejdade sorlet dröjer,
mäktar ej bryta in öfver näjd som sofver.*

*Höga granskogsmurar på friden vakta.
Allt är tyst. Det klagat blott dämpadt,
sakta:
Hvilodag rings in utaf fjärran klockor.
Hugo Gyllander.*

Känn dig själf!

O enna allvarliga uppmaning: »Känn dig själf», som redan stod såsom inskrift på det gamla templet i Delhi, borde i våra dagar stå präntad öfver ingången till hvarje hem. Detta »Känn dig själf» är egentligen liktydigt med grandet i nästans och bjälken i eget öga.

Hvar och en vill gärna kritisera, förlöjliga, ja, det finnes en mängd människor, som anse sig utomordentligt kvicka och snillrika, då de äro riktigt elaka. Andra åter anse sig utomordentligt ärliga och sanningsälskande, då de hänsynslöst förehålla andra människor deras fel och

svagheter; det finnes till och med en grofhet, som kallar sig sanningskärlek. Och likväl skulle man i lifvet undvika så mången orättvisa, så mången kärlekslöshet, om man ville bättre göra sig underrättad om källan till andras sinnelag och handlingar. Huru mången är ej genast färdig att döma andras seder och väsen, utan att ändå vara blind för att lifvets strid framkallar helt olika betingelser för hvarje individ. Denna kamp för tillvaron är för de flesta svår nog; intet under således, om en pröfvad människas yttre sida icke alltid är den förbindligaste. Det behöfs ett skarpt öga och ett kärleksfullt hjärta för att se en ädel kärna under ett groft skal. »Icke alla, som klaga, lida». En finkänslig människa döljer sorgfälligt den smärta, hon bär i sitt inre, och bemödar sig ängsligt att skydda sig för hvarje vidrörande. Man bör därför icke genast säga om en sådan människa, »att hon är känslolös». Det är henne omöjligt att tala med dig om dina angelägenheter, emedan de kanske ha så mycken likhet med dem, under hvilka tyngd hennes eget hjärta lider. Jublar en lycklig öfver framgången af en eller flere af sina företag, bör han ej genast hålla den andres sorgsna blick för afund, utan pröfve noga, om denna sorgsenhet icke är ett utbrott af smärta vid tanken på egna felslagna förhoppningar. Visserligen heter det, att »delad glädje är dubbel glädje och delad smärta half smärta», men det vore knappast önskvärdt att alla våra bekanta vore ifriga anhängare af detta ordspråk, ty det finnes en mängd människor, som ha för vana att alltjämt blott tala om sina egna angelägenheter och att oupphörligt på ett eller annat sätt göra anspråk på andras deltagande, utan att någonsin tänka på, att den andre äfven kan ha sitt kors att bära, men ej är en meddelsam natur. En hvar borde därför ha i minnet ordspråket: »Känn dig själf».

Jean Paul säger med rätta: »Du väcker mest mitt medlidande, du, som är känslig för allt och förtiger allt, du, som möter det långa och svåra året med torrt öga och stumma läppar, du, som blott smärtsamt ler emot de människor, som beklaga dig, och som svarar dem: »mig fattas ingenting.»

Damernas vecka.

När högsommaren står i sitt skönaste flor, när rosorna tjusa med fagreste prakt och solstrålarne som varmest sila sitt ljus genom rikaste löfkronor, — då hafva damerna sin vecka och mottaga sin tribut af blomster och väl önsknings.

Väl händer understundom, att moder Natur visar sig onädig och med en försmädlig regnskur förminskar mången Margaretas, Johannas, Magdalenas eller Emmas solskensglädje, men vi skola hoppas, att hon i år visar sig välvillig mot sitt eget kön och låter fruntimmersveckan förflyta utan tårar — af den ledsamma och vattenhaltiga sorten.

Ty att kaffepannan puttrar på hvarje spisel från Ystad till Haparanda i denna vecka, att festbord klädas, att blomsterbutiker och trädgårdsmästare plundras på rosor och liljor, på resedor och penséer, det kunna vi taga för afgjordt. Boklädsdskarne ha varit belägrade af köpare till allehanda mer eller mindre symboliska kort. Det har nu en gång blifvit ett mode att gifva bort gratulationskort — det är dumt, liksom de flesta moder,

men det är nu en gång så, och få ha kurage att bryta med dumheten. Man har skyndat till lilla tant eller söta kusin och »bedt tusen gånger om ursäkt, att det var så litet», men man har aldrig reflekterat öfver, att ett par handskar eller ett par alnar kräs varit mera behöfliga än den lilla kolererade papperslappen.

Dock, bort med kritik, när det gäller damerna! Hemmens göromål ha fått hvilat, namnsdagarna få aldrig försummas; för försumma männen ett riksdagsmannanval än fruntimmerna en namnsdagsgratulation. Men det är också sant, att de förra ej få traktering af kaffe med dopp och vin och tårta, hvem vet, kanske de voro ifrigare då.

Nå, låtom oss se, hur det går till i fruntimersveckan på gammalt svenskt vis.

Kaffeborden stå ordnade. Kakan, med festföremålets namn i dragant, är skuren, brödkorgarna rågade af bisquiter och hembakade pepparkakor, blomdoft uppfyller rummet, och dagens drottning primar i avfaktande hållning i soffan. Det ringer, och in troppa så småningom släkt och vänner, alla med de behagligaste leenden och varmaste lyckönskningar. Flera blomglas måste framtagas, det liknar sig snart till en hel blomsterträdgård, och ljuf är luften man andas. Man krusar, urskuldar tackar och ler, man tager plats kring det inbjudande kaffebordet, samspråket blir lifligare, rösterna blanda sig med hvarandra, och snart är allt ett enda surr. Små tilldragelser och minnen från föregående namnsdagar repeteras, minnet af de kära hädangångna väckes till lif, och ögon tåras för att snart åter skimra af dagens glädje.

Och så, sedan »påståren» är öfverstökad, kommer vinet, glädt mysande i slipad kristall. Skratret klingar, skålar tömmas, smekningar och ömma ord vexas, och allt det goda i människohjärtat flyter värmande öfver läpparne.

Men nu ringer det, och plötsligt blir det tyst. Det är bestämdt en herrvisit. Jojo men. Det är unge herr brorson, som inträder, friserad och elegant, med en praktfull bukett. Unge herrn bugar och lyckönskar »högtärade faster på hennes hederdag!» Gumman är förmögen, hon glömmet nog inte den käre gossen!

Nå, det kan också hända, att det inte alls är någon faster eller tant, utan en ung, fager liten dufva, kring hvilken höken gör sina första slag! Nog af — buketten får hedersplatsen, och nya festskålar drickas under fröjd och gamman.

Så där ungefär tror jag det går till litet här och hvar under damernas vecka i vårt gamla Sverige.

* *

På landet och på sommarställen, där naturen själf räcker människorna en hjälpsam hand till

hvarje glädjebbringande stund, får namnsdagsfirandet en än festligare prägel. Här bindas i den tidiga morgonens stillhet grönskande äreportar af lönn och eklöf och kransar af blåklint, och på kaffebordet i den svala löfsalen doftar den rågade smultron-skålen, röd som rubin. När så solen tittar in bakom rullgardinen och jagar sömnen från rosiga ögonlock, då ljuder salut från de små kanonerna nere vid stranden, och flaggor och vimpel flyga i höjden på tak och på stång. Här på landet är lifvet friare, skratret mera jublande!

Sedan den första öfverraskningens glädje är öfver och lyckönskningar mottagna af far och mor och syskon, så måste man göra upp festprogram för dagen. Lilla Greta eller Magdalena är dagens hjältinna, och allt faller henne till fota. Vägen lockar med sitt silfverskum — ut bland skär och holmar i gungande båt, hela familjen med matförråd för hela dagen. Där borta på den vackra holmen dukas middagen upp, kaffet kokas inne i fiskarstugan, och när slutligen solen börjar dala, vänder man åter mot hemmet, och dagens drottning sitter leende och lycklig, omgifven af de sina, med blomkrans i håret.

Eller också — där ej sjöns trolska vågor locka — ut på den nysslagna ängen, där timotejen fyller med mandeldoft, ut med den kringboende ungdomen till fria lekar och ystert språng. Öfver mjuka tufvor går jakten i »sista paret ut», och i hvirveldans öfver ängens blomster sväfva de unga kring vid fiolens toner, tills solen sjunker i väster och den glada dagen är slut.

Hvem vet, det är kanhända ungmöns lyckligaste namnsdag hon firat i dag — ett minne som lefver för henne i sommarljus under långa år och vinterfrost. Därför, njut af ungdomens friska glädje — den kommer icke åter.

Adolf Hellander.

Till de unga i hemmen,

som redan stiftat bekantskap med den intressanta och roliga ungdomstidningen »Kamraten», behöfva vi nog ej förgäfvets rikta en uppmaning att nu omedelbart förnya prenumerationen för det senare halfåret, om de förut haft sin tidning blott för kvartal eller halfår. Kamraten kan

glädja sig åt att redan ha förvärfvat sina läsares vänskap och skall för hvarje nummer sträfva att bli allt mera underhållande och lärorik.

Och I alla, gossar och flickor, som ännu ej gjort bekantskap med *Kamraten*, illustrerad tidning för Sveriges ungdom — bedjen edra föräldrar, att de låta Eder prenumerera för det senare halfåret juli—december med endast kr. 1: 75. En angenämare vän vid arbete och lek, sommar som vinter, kunnen I icke få.

Kamratens nr för den 15 juli är nu utkommet. Det innehåller: en ståtlig afbildning af den världsberömda Trojanska hästen jämte text därtill; »I polisfältlägret», en spännande historia från Queensland; intressanta experiment, som hvarje gosse eller flicka själf kan göra efter, angående »Insekternas lukt»; »Ett nytt, synnerligen roligt spel»; den illustrerade indianberättelsen »Äfventyr i fjärran västern» af Kingston; »Att höra gräset växa»; »Systrarna»; en ber. för Kamraten af Hedvig Indebetou; anvisning att själf förfärdiga »Möbler för dockskåpet», med upplysande teckningar; »Trefftigt handarbete för flickor»; »Tankeöfningsuppgifter» (pristäfvingar en gång i månaden!); »Prenumeranternas brevväxling», intressant tankeutbyte mellan de unga själfva om deras samlingar, botaniserturer, fotvandringar, lekar, studier och experiment m. m.; »Prenumeranternas afdelning» med bidrag från de ungas egna pennor o. s. v.

Allt detta i ett enda nummer!

En välkommare gåfva kan ingen mor gifva sin son eller dotter än ett prenumerationskvitto på *Kamraten*. Den lilla utgiften är ju så ringa i förhållande till edra käras nöje och förtjusning.

I hushållspenningfrågan.

Femtonhundrakronorstrecket.

III.

M. Wallenstein:

För att ett hushåll af 5 personer skall kunna lefva tämligen godt på 1,500 kronor årligen, fordras först och främst stor ordning och sparsamhet, noggrann beräkning uti allt, att väl tillgodogöra sig hvarje resurs, ej låta det allra minsta förkomma samt icke lefva öfver sina tillgångar. Man bör vid inköp af såväl matvaror som kläder välja den lämpligaste tiden, då sådant ställer sig billigast. Gå t. ex. icke tidigt på morgonen till torget, då allting är dyrast, utan vänta gärna till frampå förmiddagen (såvida ej tillförseln är alltför ringa), sen priserna fallit, köparne minskats och de säljande gärna slå af på sina varor för att desto förr få lämna torget. Köp alltid eder fisk den dag den är billigast, sådant varierar mycket, beroende på tillförseln däraf. Kalkkött är vanligen billigast värtiden, använd då mest af den sorten. Specier bör köpas i litet större partier och ej i minut, åtminstone för en månad i sender. Uppköp på hösten eder potatis (t. ex. 5 tunnor), då den betingar lägsta priset; äfvenså andra rotfrukter, som kunna förvaras öfver vintern. Använd mest vegetabilisk föda, hvilken är mer närande samt ställer sig mycket billigare än den animaliska.

För ett särskildt konto för matvarorna och ett för kläderna; blanda ej dessa kassor samman samt anotera hvarje öre ni gifver ut. Köp rikligast med ägg under april och maj månader, då de vanligen betinga 60—70 öre pr tjog; den tiden bör man an-

vända mest däraf i hushållet och äfven uppköpa ett större parti för närmaste tid; de kunna med säkerhet förvaras goda och ätliga i flere veckor, ställ dem blott fritt i korgar och på svalt ställe (icke i kallare, där de taga unken smak). Lagg ej ner dem i salt, kalk eller aska, de bli då unka och förlora mycket i sin friska smak. Jag har en enda gång experimenterat med att nedlägga äggen en höst i kalk och aldrig någon vinter fått så dåliga och skämda ägg; nej, de böra endast ligga fria i korgar, icke öfverhöljda, då bibehålla de sig bäst. Erfarenheten talar.

Af smör bör uppköpas ett litet parti på hösten (t. ex. i september, då det är billigare än på vintern). Packa då ner det i glasburkar, lägg sedan en linnelapp beströdd med salt däröfver; detta smör håller sig fullkomligt godt en längre tid, n. b. om det vid inläggningen varit godt, icke härsket eller syrligt, hvilket ofta är händelsen med s. k. torparsmör och dylikt.

Nu skola vi göra en tablä öfver de årliga utgifterna. Hyran är den drygaste utgiften, om man är boende i hufvudstaden; däremot hyr man i en småstad en liten trefrig komfortabel väning på 4 rum och kök för mindre än 300 kr. och på landet ännu mycket billigare.

Hyran.....	275: —
Ved.....	75: —
Familjens kläder och linne.....	275: —
Tvätt.....	20: —
Skatter.....	30: —
En hjälpmänniska.....	60: —
Tidningar, böcker, skrifmaterial.....	20: —
Läkare och medicin.....	25: —
Summa 780: —	

Rest 720 kr., som, fördeladt på 12 månader, blir 60 kronor i månaden eller 15 kr. pr vecka.

Häraf köpas, efter månad beräknadt:

Rågbröd, mjukt och hårdt.....	8: —
Hvetemjöl, 12 kilo (däraf bakas 2 kilo i veckan).....	3: —
2 liter söt mjölk pr dag à 9 öre litern (däraf tages kaffebräde).....	5: 40
2 liter skummad mjölk dagl. à 3 öre litern.....	1: 68
Kött 8 kr., fisk 2: 50, fläsk 2 kr.	12: 50
3 kilo smör 5: 50, 4 tjog ägg 3: 50.....	9: —
3 kilo sill 45 öre, flottyr 1 kr.	1: 45
1 kilo kaffe 2: 25, 3 kilo socker 2: 20.....	4: 45
Hvarjehanda grynsorter.....	1: 50
Te 40 öre, 1 kilo sirup 40 öre, ½ kilo rusin 50 öre.....	1: 30
3 liter gulärter 60 öre, 1 kilo bruna bönor 35 öre.....	0: 95
Torkad frukt 1 kr., nypon 40 öre (i stället för detta köpes färska grönsaker, bär och frukt på sommaren).....	1: 40
Öl eller lagerdricka.....	0: 75
Ost, anjovis och skuret.....	3: —
Åttika, salt och smäkryddor.....	0: 75
Lysoljor och ljus.....	1: 50
Tvål 20 öre, såpa 20 öre, jäst 20 öre.....	0: 60
Tändstickor 10 öre, skosvärta 10 öre, trippel 10 öre.....	0: 30
Kvastar och vispar samt borstar.....	0: 45
Diverse opåräknadt.....	2: —
Summa 60: —	

Jag har själf tidvis bott i stad och lefvat på 50 kr. i månaden med 4 större barn samt tjänarinna, och vi mätte ganska godt.

Själf bakar man sitt hvetebröd, hvilket blir hälften billigare, förutom att det är vida bättre och Mustangare än bagarbrödet. Lördagen passar väl för bakning, då man på samma gång bör ha hvarjehanda långkok, såsom en soppkittel, förvälla grynn till kakor o. s. v. Af 2 kilo hvetemjöl fås bröd och skorpor för den kommande veckan; litet god flottyr och socker i degen. Flottet bör väl afskummas på

En klosterlegend.

För Idun berättad af Ellen Flemming.

«Gj så sällan möter jag på Köpenhamns gator en klass af kvinnor, hvilka väcka känslor af uppriktig beundran och behagliga minnen i min själ — det är systrarna af den katolska St. Josephsorden. Utan att se till höger eller vänster, med hastiga steg och ödmjuk hållning, gå de sin väg fram genom människomängden, blinda för dess vimmel, döfva för dess brus, upptagna af sina egna andäktiga och blida tankar. Deras dräkt är svart och tarflig med hvit bröstduk, och det ofta unga, alltid behagliga ansiktet är omgifvet af en hvit kant, hvarifrån en svart slöja faller tillbaka ned öfver ryggen.

Ute i Griffenfeldtsgade, tämligen långt från stadens centrum, ligger St. Josephs hospital — eller kloster som det i dagligt tal kallas — och det är några lösa drag från detta lif, som härinne lefves, jag har lust att skildra. Byggnaden är af mörkt tegel med höga fönster och en mäktig tung port. En tämligen stor trädgård hör till, inneslutande prästens bostad. Smärta och kval bo inom dessa murar, men äfven glädje och frid. Nunnorna äro sjuksköterskor af rang och verka outtröttligt i sitt kall. Det är mest operationspatienter, som vårdas i de höga och luftiga rummen. De långa gångarna äro försedda med Mariabilder, och ordens beskyddare, St. Joseph, »Barnens vän», pryder talrika nischer.

En ung kvinna, som jag känner mycket nära, har berättat mig en episod från detta kloster, som blifvit ett kärt samtalsämne inom dessa tysta murar, ett slags legend, där lifvet, det brokiga unga lifvet, trängde sig in bak galler och mur och tog ut sin rätt midt ibland sjukdom och klagan, böner och radband. Eros, allbetvingaren, stack fram sitt rosiga ansikte ibland de förvånade nunnorna, grep sitt offer och försvann, lämnande efter sig ett minne och, hvem vet, kanske en stilla längtan bak

dessa murar, där lifvet tycks stå stilla och tiden stannar sina rastlösa fjät.

Hör hvad som skedde!

För två å tre år tillbaka, en solrik juli-morgon, höll en droska utanför St. Josephs portal, kusken ringde på, syster portvakt kom till synes, flere nunnor skyndade fram, och med förenade krafter hjälptes en äldre, tydlig mycket lidande dam ut ur åkdonet och in i huset. Hon åtföljdes af sin make och dotter, en ung flicka på omkring 20 år. Den sjuka blef följande dag opererad och låg sedan en månads tid på hospitalet, fri för de olidliga smärtor, hon hittills plågats af, samlande krafter till hemresan. Hennes man kom ofta och besökte henne, men hennes dotter blef på hospitalet »par grace», ty det var mot reglementet, att en frisk fick uppehålla sig därstädes. Hon var nu där emellertid till sällskap och tröst för sin sjuka moder.

Så gick det till, att plötsligt det stora huset upplefde, hvad det ej sedan sin första dag hade skadat: en glad, liflig, ljusklädd varelse trippande omkring i alla vinklar och vrår. Genom korridorerna, upp och ned för traporna, ute i trädgården, i det stora köket — öfverallt stack hon sin liila nyfikna näsa, och snart hade hon eröfrat hela klostrets kärlek. Hon blef systrarnas bortskämda favorit, denna sällsynta fågel, som så muntert fladdrade omkring och prydde deras krucifix och Mariabilder med blommor, andäktigt sjöng med i kapellet samt alltid hade en glad nick och ett strålande leende i beredskap, när hon mötte dem på deras väg från säng till säng. Hon hade också ett leende och en skälmisk blick för prästen, en stor klumpig holländare med ett tjockt svart skägg — en jätte till kroppen med ett barns mildhet. En förvånad blick sände hon efter honom, den lilla koketten, gjorde så en lustig grimas åt denne coelibatets prydnad och fortsatte småtrallande sin upptäcktsfärd.

Det hela var för henne en främmande värld och en behaglig öfverraskning. Ej utan hem-

lig fruktan för ett mycket tråkigt och sorgligt uppehåll hade hon anträdt färden till Köpenhamn. »Ett sjukhus, därtill ett sorts kloster — jo, det måtte bli trefligt,» tänkte hon; »man törs väl ej tala, långt mindre draga på munnen bland alla dessa stränga nunnor.»

Men, hvilket under, systrarna voro själfva de allra gladaste; deras religion hindrade dem ej i en oskyldig munterhet. Allas ansikten buo prägel af frid och glädje, skratt och skämtsamma ord hördes ofta, och deras leende blef en uppmuntran för de stackars sjuka, som de så uppoffrande vårdade.

Den unga flickan triftes utmärkt och begynte så småningom med hemligt nöje att märka, det *kvinnan* dock dolde sig bakom klostersisterns ordensdräkt. Dessa systrar, hvars enda prydnad voro krucifix och radband, visade ett lifligt intresse för hennes band och nipper; och de dagar, då hon njöt en liten rekreation i en liflig middagsbjudning hos vänner och bekanta på deras somarnöjen (och detta inträffade hvarje söndag), voro sanna festdagar för de kära nunnorna. De kappades om att höra efter, hvad hon skulle hafva för en klädning den gången — den ljusröda eller blå eller kanske den söta cremefärgade, som klädde henne så förtjusande? Medan hon klädde sig, kommo de in på en titt allesamman och granskade nyfikat hvarenda persedel, naturligtvis med en from skakning på hufvudet öfver all denna världens fäfänglighet, men dock intresserade, mycket intresserade.

När syster portvakt — den yngsta af dem alla, med ett förtjusande litet ansikte — stängde den tunga porten efter favoriten, skedde det med en lång blick efter den bortskyndande, och när denna om aftonen, trött och yr af komplimanger och nöjen, beträdde sitt tysta, fredliga rum, kom alltid en leende syster med en stor bricka, fylld med läckerheter: frisk mjölk, en liten omelett, kakor och deras finaste sylt. Intet var för godt för den lilla läckermunnen, hon *skulle* äta, om hon än var aldrig så mätt!

soppkitteln för att användas till stekning af fisk, pannkakor m. m. Detta blir lika godt som smör. Köp helst af bästa kött, som är fett och godt, därpå förlorlar man ej, tvärtom. Köttspadet blir drygare och mer födande, om man kokar s. k. »sluring» (i stället för buljong), hvartill tagas grynen, allehanda sopprötter samt råskalad potatis.

Vid uppköp af kött varierar man, ömsom stek, biff, pepparrotskött eller salt kött, då äfven en god soppa fås af spadet. De dagar man har en kraftig köttret, kan godt dricka eller öl användas i stället för soppa; mjölk till barnen.

Matsedeln för veckan kan ställas ungefär sålunda:

Söndag morgon: Kaffe med färskt hvetebröd, smör, ost samt hvar sitt ägg. Uppkokt mjölk att blanda till hälften i barnens kaffe.

Middag: Köttret med potatis, nyponsoppa, $\frac{1}{2}$ öl.

Afton: Te med smör, bröd och kallskuret, mjölk eller välling till barnen.

Morgnar och aftnar ungefär lika för hela veckan, dock blott ägg om morgnarna till mannen; ibland varieras med olika gröt till kvällarna.

Måndagsmiddag: Risgrönsform med sill eller salt lax, äggmjölk.

Tisdagsmiddag: Stekt fläsk med potatiskrocketter eller bruna böner, fruktsoppa.

Onsdagsmiddag: Kokt fisk med potatis, risvälling.

Torsdagsmiddag: Ärtor, pannkaka och sylt.

Fredagsmiddag: Kabeljo, ärtpuré.

Lördagsmiddag: Köttisoppa och plättar.

Naturligtvis skola icke alla veckor vara lika, utan varieras med såväl förrätter som soppa; t. ex. kalfkötletter, blodpudding, sillbullen, biff, korngrynskaka, köttbullar o. s. v. Af soppor: kål, ölsoppa, chokolad; om sommaren mest filbunke, bär och mjölk m. m. Ja, en mängd maträtter finnas, som falla sig mycket billiga, blott man förstår att med omtanke välja. Eftermiddagskaffet får icke saknas; $\frac{1}{2}$ kilo i veckan räcker till detta med. Mången har för princip att aldrig gifva sina barn kaffe; jag

har gjort det, men till hälften upplandadt med varm mjölk samt med blott en bit socker uti; då skadar det ej deras mage. Min stora barnskara mädde väl däraf under sin uppväxttid, de voro feta och friska; huru kärt är icke kaffet för dem med sina två skorpar!

Ett godt råd till alla unga husmödrar: låt den största ordning råda uti allt, då går arbetet som ett urverk. Vännen edra barn tidigt vid arbete och sparsamhet; låten dem få börja deltaga i det lilla de kunna, flickorna att bädda sin säng och städa samt damma sitt rum, gossarne att borsta sina kläder och skodon. Sätten dem om vinteraftnarna till ett litet handarbete, t. ex. en lättare stickning; lären dem att själfva stoppa sina strumpor, gossarne ej undantagna. Huru godt för en yngling, sedan han lämnat hemmet, att själf kunna stoppa ett hål på sin strumpa; dock medgifver jag, att han säkerligen som äldre aldrig skall vilja vidkännas den konsten i vittnets åsyn. Gifven dem en liten uppmuntran eller belöning efter fullgjordt arbete, det går då så mycket lättare.

Som jag förutsätter, gälla dessa uppgifter såsom råd för yngre, oerfarna husmödrar, hvilkas barn kanske ännu ej äro i skolåldern, men när så blir, måste flickornas uppfostran, åtminstone de första åren, börja i folkskolan; möjligen kan modren själf undervisa sina flickor i de ämnen, som icke folkskolan behandlar, tills de blifva äldre, då kanske inkomsterna ökas och medgifva deras öfverflyttande i en flickskola. Utgiften för gossarne i statens läroverk är ju ganska ringa.

En sak, som ännu ej omnämnts, är om en tjänarinna skall bestå i huset; detta blir en icke ringa förökad utgift. Att hafva en s. k. hjälpmänniska, som går ett par gånger dagligen, kostar ungefär 5 kr. i månaden; denna bör då hafva sitt hem i närheten samt bestås en kopp kaffe med dopp hvarje morgon. Visserligen utträtt denna några småärenden för huset, men allt det drygaste stannar dock på husmodrens lott, hvars krafter kanske icke alltid

kunna räcka till, såvida hon ej är nog lycklig att äga en god hälsa och stark kropp. Det vore därför en stor lättnad för henne att få öfverlåta de tyngsta sysslorna åt en tjänarinna, men skall en sådan antagas, måste äfven uttänkas någon liten biförtjänst i huset, hvartill tjänarinnan på lediga stunder kan medverka, t. ex. en stickmaskin, hvars arbete husmodern utför och jungfrun kompletterar (syr ihop). Låt endast inkomsten däraf blifva 2—300 kr. pr år: detta räcker att aflöna och föda en tjänarinna, och husmodern är befriad från allt strängt arbete samt får sysselsätta sig med handarbete i stället.

Själf bör man helst se till matlagningen, åtminstone lägga första och sista hand därvid, ty en tjänare gör det sällan med den sparsamhet och beräkning som man själf gör. Har man en jungfru, verkställes all tvätt i hemmet 4 gånger om året med tillhjälp af tvänne hjälpgummor; däremellan tvättas ylle samt barntvätt.

Må nu hvar och en själf öfverväga, hvilket är fördelaktigast, antingen att hafva en hjälpmänniska eller en egen tjänarinna i sitt hus. Allt har sina sidor, jag förordar det senare.

Till sist några ord om kläderna. Köp om möjligt prima vara, det räcker dubbelt så länge, kan flere gånger ändras och sys om från de större till de yngre. Sy allting hemma med tillhjälp af en enkel, billig syflicka. Af klädpengarne bör äfven räcka att underhålla linneförrådet, litet efter hand att det icke må förfalla.

Alla dessa råd gälla nu den fullkomligt sparsamma och ordningsälskande husmodren; den som icke är så lycklig att äga dessa egenskaper, kan sällan få dubbelt så stor inkomst att räcka till. Jag kan af erfarenhet garantera, att ett hushåll på 5 personer kan lefva ganska godt på 1,500 kr:s inkomst pr år.

Lycka till!

Så hände det en vacker afton, att när syster portvakt öppnade för den hemvändande, var hon ej ensam, utan åtföljd af en smärt, elegant ung herre, som ridderligt förde hennes hand till sin mörka mustasch och utbad sig tillåtelse att efterhöra hennes befinnande nästa dag.

Följande morgon, när den unga oskulden slår upp sina ögon, uppgifver hon ett rop af hänryckning, griper en praktfull rosenbukett och läser rodnande namnet på det medföljande visitkortet.

Nu kan den leende och ifriga syster portvakt ej hålla sig längre i ro, hon sätter sig på sängkanten, frågar och frågar. Ja, mycket riktigt: bukettens är från den mörke unge herren, den ridderlige kavaljeren, bekantskapen från gårdagens fest! Och nunnorna le och hviska och hota med fingret åt den intressanta lilla yrhättan, där hon dansar förbi, leende och lycklig.

Ett par dagar gå, så kommer åter syster portvakt farande in i rummet med en föga värdig ifver:

»Han, den mörke, är der nere i samtalsrummet och frågar efter fröken!»

»Han, — är det möjligt!»

En hastig blick i spegeln, en flyktig kyss åt modern i sängen, som hjälplöst stirrar på sin förvirrade dotter, och så flyger hon ned för trappan och in i samtalsrummet.

Jo, där står han, mörk, elegant och manlig. Plötsligen blir hon helt blyg och smittar med sin förvirring honom, som stammar något om hennes »fru moders befinnande». Efter en tämligen kort och tvungen visit aflygsnar sig den unge mannen, högeligen missbelåten med sig själf och hela världen, och flickan går ned och tar sig en liten gråtparoxysm i det mest aflägsna hörnet af trädgården.

»Det är så dumt alltsammans; där stod jag som en gås och var bara rädd och förlagen, och nu får jag aldrig se honom mer.» Och så tårar, åter tårar...

Hon måtte dock ha fått se honom åter, ty efter några dagars vemod sågo de bekymrade nunnorna åter leendet spela på sin älsklings läppar och ännu mera strålande än förr. Men de finga icke veta något mer, hon ville ej längre anförtro dem något om honom, »den mörke», som var ämnet för deras så lifliga intresse.

Så kom den dag, att hennes moder kunde få hemresan, och klostret miste sin lilla fjärril. Den flög ut i världen, till dess sorg och glädje, och nunnorna gingo tillbaka till sin dagliga barmhärtighetstjänst; deras glada barn hade återvänt till sitt rätta element, men saknades af dem alla.

Tiden gick. Åter fick syster portvakt öppna den tunga dörren för sin lilla väninna, som kom, strålande glad, för att än en gång besöka sina kära systrar och berätta dem, att hon nu var — fru! Ifrigt omringade de henne: »Det visste vi!» — »Han!» — »Den mörke naturligtvis?» — »Naturligtvis!»

Så ändade den lilla episciden. Den unga flickan, nunnornas älskling, är nu en lycklig maka och moder och hennes lilla roman är blifven en legend, ett beständigt ämne för samtal mellan dessa kära systrar, som med ett mildt och vemodigt leende minnas denna fläkt af ungdom och lif, som korsade deras enformiga, uppoffrande bana.

»Några ord från en skolkateder.»

En varmhjärtad ungdomens vän, prosten och kyrkoherden K. Fr. Karlson i Nyköping, höll i sin egenskap af tillförordnad inspektör vid därvarande högre allmänna läroverks termins avslutning i förra månaden ett i högsta måtto behjärtansvärdt tal till ungdomen och enkannerligen hemmen och mödrarna, i hvilket han allvarligt behandlade flerehanda oarter, som florera inom skollifvet och demoralisera vår uppväxande ungdom, vårt framtidshopp. Den erfarna ungdomsvännen utgick därvid från tvänne uppsatser, berörande samma frågor, som i år varit offentliggjorda i Idun, nämligen »Fusk; ett ord från en skolkateder till mödrarna» af Florentin i n:r 8 och »Ett ord i sinom tid» af Ave i n:r 11.

Det tankediga anförandet väckte bland åhörarna en välförtjänt uppmärksamhet. Under här ofvanstående rubrik har nu prosten Karlson låtit i broschyrform befördra sitt anförande till trycket för att än vidare kunna sprida de behjärtansvärda orden till svenska hem. Enhvar af våra läsarinna, som är moder och uppfostrinna, borde göra till en samvetssak att taga del af det lilla häftet, som omgående fritt tillsändes de af våra prenumeranter, som insända 20 öre i frimärken och rekvirera detsamma från Iduns expedition, Stockholm. Inkomsten är af prosten Karlson oafkortad anslagen till Iduns skollofskoloni.

Kvinnornas världsutställning.

Brefkort från Iduns Chicago-korrespondent.
Den 22 juni 1893.

Kvinnans utställning på »The Chicago World's Fair» är något så häpnadsväckande storadt och vidtomfattande, att volymer skulle kunna skrivas därom, och ändå skulle beskrifningen förefalla matt och ofullständig för dem, som hafva haft lyckan att se densamma. Jag antager, att man hvarje dag under ett helt års tid skulle kunna gå omkring ensamt i kvinnornas byggnad, utan att ändå hinna se och studera allt det sköna och nyttiga, som här finnes sammanfördt under ett tak från jordens mest skilda länder. Med bästa vilja måste därför mina anspråklösa försök att gifva Idups läsarinna en föreställning härom lämna mycket öfrigt att önska. Dock vilja vi i dag tillsammans göra ett besök om än kort och ofullständigt i den paviljong, öfver hvilken man läser »Handarbetets vänner, Stockholm.»

Sedan man från vestibulen nått den stora salen, The Hall of Honor, hvilken i sitt nuvarande skick liknar ett storadt tafvelgalleri, vandrar man förbi de många stora glaslädor, fyllda med spetsar, broderier och handarbeten, som radvis äro uppställda på salens bonade golf och längs väggarna, ut till den på andra sidan salen belägna del af byggnaden, som är upplåten för de deltagande ländernas utställningspaviljonger. Snart står man utanför den svenska, hvilken har sin plats, en viktig hörntomt, emellan Chicago norska fruntimmersförenings och miss Kati Marsdens sibiriska utställning. Om miss Marsdens i sitt slag så beundransvärda utställning vill jag sedermera nämna ett par ord. Platsen för svenska paviljongen, ehuru måhända alltför liten, har dock det förtäfligaste läge. Paviljongen är kvadratformig, med tvänne öppna sidor, de båda andra bilda väggarna, som från ofvan till nedan äro artistiskt draperade med gobelin, tapeter och konstväfnader. På högra fondväggen hänger drottning Sofias porträtt, så fördelaktigt placeradt, att det genast väcker uppmärksamhet. Under porträttet står den vackra läderskärmen, ej långt därifrån hänger den konstnärligt utförda altarduken, ytterst på denna vägg den egendomliga kanaan af koppar med sina tillhörande bågare och bricka. Mot vänstra fondväggen äro placerade och upphängda en mängd beundransvärda saker, hvilka det dock skulle blifva fåfängt att här uppräknas hvar för sig. I en liten rikt skulpterad

kista, nära tillhands för hvarje besökande, finnas de smakfullt ordnade profven på sömnad, stickning m. m. från svenska folkskolor. En drifva af fina hvita spetsar, hvilka väl kunna mäta sig med de flesta länders, ligger utställd på ett högt bord för granskning och beundran. Föröfrigt finnes en sådan rikedom af vackra saker, att det skulle vara orättvist mot alla de andra att nämna en eller ett par ibland dem. De vittna alla om svenska kvinnans förfinade smak och konstnärssinne.

Hvad som yttermera gifver åt svenska paviljongen ett särskildt tilldragande behag är att den i olikhet med alla i dess närhet ej på något sätt synes vara inskrankad. De utställda artiklarne ligga där fritt i full åsyn, så nära de förbigående att om de ville, skulle de kunna röra vid hvarje sak. Det är något karaktäristiskt svenskt äfven i detta: en ridderlig godtrogenhet och öppenbjärtighet. Svenska kvinnans alster inom litteraturens område äro, tillika med de andra nationernas, uppställda i det på öfre våningen belägna biblioteket — ett rum så inbjudande, så smakfullt anordnadt, förvarande så rika skatter från denna del af kvinnans värld, att man har svårt att skiljas därifrån så här hastigt och knapphändigt. Emellertid har Sverige här till grannar Italien och Spanien. Detta synes nästan som en tanke: Europas trenne erkändt mest väljudande språk representerade här sida vid sida.

Innan vi för denna gång lämna kvinnans palats, vilja vi återkomma till miss Kati Marsden. Denna beundransvärda kvinna har anordnat sin egna lilla utställning i ändamål att skaffa bidrag till afhjälpan af det gräsliga eländet bland spetsälske i Sibirien, bland hvilka hon förlagt sitt lifs verksamhet. Hennes utställning är ej stor, men så mycket mera tilltalande. Den består bland annat af en modell till de byggnader hon inom kort hoppas kunna uppföra i Gakut, provinsen Yakutsk af Sibirien. Det är nästan en hel liten by, med kyrka och skolhus, där dessa beklagansvärda människor skola komma att föra en dragligare tillvaro än i den eländiga jordkula, belägen i Vilnisch urskogar, hvari sedan öfver sextio år hundraåtals spetsälske blifvit dömda att försmäktas. Grekiska kyrkans öfverhufvud här i landet, biskop Nickolas, besökte häromdagen miss Marsdens utställning, sedan han slutat invigningen af ryska paviljongen i Manufacturpalatset, och uttryckte till miss Marsden, såsom hans ord föll sig, icke allenast sin egen personliga tacksamhet och sympati för detta hennes arbete i den sanna barmhärtighetens tjänst, utan och hela ryska nationens.

Dock låtom oss lämna miss Marsden och »Kvinnans byggnad» och skynda öfver till den ej långt därifrån belägna »Svenska villan», såsom den med rätt eller orätt benämnes i Sverige. Här har svenska kvinnan också en ypperlig utställning, som åtminstone måste omnämnas, innan vi sluta för i dag. Mörk och allvarlig reser sig svenska byggnaden vid sidan af Indiens felika tempel. Det är icke byggnadens arkitektoniska skönhet, ty den är jämförelsevis icke vacker, som åstadkommer den oemotståndliga dragningskraft den utöfvar på alla, icke allenast på svenskar, utan jämväl på amerikanare och besökare af alla slags nationer. Det är densammans karaktäristiska originalitet, som gör sig gällande, och det förekom mig, som om Gustaf Vasas kraftiga ande, från hvilken gamla slott motivena till densamma äro lånade, gaf åt hela byggnaden denna prägel af styrka och själfständighet. Själftva trapporna, som leda upp till byggnaden, visserligen endast af cement, äro hårda och polerade såsom huggna i marmor och gifva intrycket att kunna stå emot både tid och nöting. Och så träder man in och häpnar öfver denna rikedom af järn och stål, som först möter ögat. »What a rich country Sweden must be after all!» hörde jag häromdagen en amerikanare utropa vid åsynen af det svenska järnet och stålet, här så ypperligt representeradt i alla dess variationer af den till allra högsta grad uppdrifna förädling. »Hvilket härligt land och hvilken underskön hufvudstad det äger,» var jag färdig att tillägga, då min blick, från järnet, fästes på fondmålningen i byggnadens norra hörn, föreställande en vy af Stockholms slott från Gustaf Adolfs torg. Perspektivet i denna målning är så präktigt och koloriten så ypperlig, att man ett ögonblick nästan tror, att alla dessa saker äro uppställda på helt kort afstånd från det verkliga torget i Stockholm. Men så kommer man tillbaka från sin illusion och sänker blicken med en känsla af detta vemod, som endast den kan förstå, hvilken är långt från fädernejorden och ett ögonblick har drömt sig hemma igen. Men den sänkta blicken möter Beskows ståtliga sköld — ett poem i stål — och Sveriges stolta minnen ända från den gråa forntiden fångla oss nu, gripande oemotståndligt. Här

på skölden en sång utan ord, men orden känna förut hvarje svenskt hjärta och sinne. Om fosterlandskärleken vore död, slocknad — tro mig, den skulle inför denna lilla bit af Sverige, Sveriges egen byggnad på Chicagoutställningen, uppstå hundra gånger starkare och mera glödande.

Nej, allt detta hör ju egentligen ej hit, låtom oss därför skynda upp på galleriet och beundra de vackra konstväfnaderna, handarbetena och träsniderierna, ibland dessa senare isynnerhet ett litet antikt väggskåp, som ser så genomsvenskt ut i sin i fornordisk smak hållna stil. Allt från det minsta till det största i svenska byggnaden är en fullkomlig succés och måste väcka hela världens beundran och erkännande. Stolt vajar också den tretungade gula och blå flaggan öfver den gyllene kungliga krona, som pryder byggnadens högsta spets. Hvilket mäktigt språk tala icke dessa kära färger till svenska hjärtan!

Signe Ankarfelt.

Småbarn i kyrkan.

På bibelorden »Låten barnen komma till mig» grundas ofta den oseden, att barnen mycket för tidigt tagas med i kyrkan. Den lilla åtta- till tioåriga varelsen sitter där och hoppas från mening till mening, att det äntligen skall taga slut på predikan, som är afsedd för fullvuxna, alltså för moget änkande och kännande människor, och af hvilken barnet följaktligen ingenting förstår. Trött af det långa stillasittandet vänder det sin uppmärksamhet åt alla möjliga saker. Det räknar kyrkfönstren, rutorna däri, de framför sittande människorna. Det bladdrar sakta i psalmboken; på en förmanande vink af modern låter det psalmboken vara i fred, drager i klädningen, skruvvar sig fram och tillbaka, räknar på nytt fönsterrutorna och upptäcker plötsligt hos någon målad apostel en märkvärdig likhet med hufvudfiguren i någon favoritbilderbok. Strax föresätter sig den lilla att i morgon tala om denna viktiga upptäckt för Lotta, Greta eller Marie, och slutligen tumla barnets tankar om ute på gård och i trädgård, i skolan, på lekplatsen, endast den lilla kroppen sitter i kyrkan. Så snart amen uttalats, drar den lilla kyrkbesökaren en suck af lättnad, ser sig förnöjd omkring på den helgdagsklädda församlingen och har såsom enda vinst af denna tvångsstund lärt sig att sitta förströdd och uppmärksam. Denna tankspriddhet blir snart en vana, och den vidlåder barnet äfven i en ålder, då det utan detta tidigare förslöande skulle på grund af sin rikare utvecklade fattningsförmåga kunna med nytta besöka kyrkan.

Därför bort ur kyrkan med de små, som dessutom ofta endast störa de fullvuxnas andakt. Före det tolfte året borde barnen helt och hållet uteslutas från regelbundna eller allt för ofta upprepade kyrkobesök. Önska föräldrarna, att barnens religiösa sinne skall näras ännu mera än genom skolan och andakten i hemmet, kunna de låta sina små deltaga i så kallade barn gudstjänster. Äfven vid dessa få de höra orgelspel och sång, men det religiösa ämnet och dess utläggning afpassas i hvarje afseende efter barnens fattningsgäva.

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

Ur notisboken.

Drottningens rosenkorg. Den 9 ds öfverlämnades, genom fruarna *Thomas, Laurin* och fröken *Siri Dahlerus* till h. m. drottningen, som då frade sin födelsedag, från Drottningholms damer en praktfull blomsterkorg med rosor. Korgen var ca 1,2 meter hög af bronseradt korgmakeriarbete och fylld med rosenknoppar i växlande form, skönhet, färg och storlek; från handtaget, som utgjordes af en tjock rosenstam, nedhängde breda, guldfransade, blåa sidenband. Å det ena af dessa stod textadt: *Till H. M. Drottningen den 9 juli 1893 i djupaste underdånighet och å den andra namnen på samtliga 63 gifvarinnorna.* Den synnerligen smakfulla gåfvan var, hvad det dekorativa beträffar, anordnad af trädgårdsmästaren vid slottsorangerierna, hr *Boberg*.

Dödens skörd. Friherrinnan *Vendela Vilhelmina Ericson*, född grefvinna von Schwerin och änka sedan 1870 efter Sveriges snillrike, store järnvägsbyggare frih. *Nils Ericson*, afled här om dagen i Östersund, där hon var på besök hos sin äldste son, landshöfdingen frih. *John Ericson*. En lunginflammation, som varade under fyra dagar, föranledde dödsfallet. Den aflidna var 71 år gammal. Hon efterlämnar tre söner, af hvilka en, som nämndt, är landshöfding, en f. d. kapten och civilingenjör och en generalmajor och chef för Vestgöta regemente, samt en dotter, gift med godsägaren greve *Mörner* på Björksund i Södermanland.

— En af Visby äldsta invånarinnor, änkeprostinan *Brita Elisabeth Romdal*, har aflidit 94½ år gammal. Änka sedan ett trettiotal år efter prosten i Ölja *G. T. Romdahl*, har hon allt sedan mannens frånfälle varit bosatt i Visby, där hon lefde i stor tillbakadragenhet. Hon anses efterlämna en icke obetydlig förmögenhet och sörjes närmast af i Hamburg bosatta brorsbarn.

Förtjänstmedalj åt kvinna. Änkan *Anna Christina Dahlström*, född *Stenberg*, härstädes, har under en lång följd af år utöfvat en gagnande och oegennyttig verksamhet såsom uppfostrarinna åt barn, hvilka saknade föräldravård. K. m. t. har nu tilldelat änkan *Dahlström* medaljen i silver af åttonde stoleken med inskrift: För medborgerlig förtjänst.

En stat, där kvinnan har rösträtt. Wyoming är den första af Nordamerikanska förbundets 44 stater, där kvinnans politiska jämlikhet tillämpas utan alla inskränkningar. De kvinnliga väljarna i Wyoming representera en tredjedel af hela valmanskåren. Af dem utöfva 80 procent sin rösträtt.

Valen i Wyoming vittna i hög grad om kvinnans sunda förstånd i politiken.

Teater och musik.

På **Djurgårdsteatern** har direktör *Ranft* återupptaget *Millöckers* glada operett »Söndagsbarnet», som ännu bevisar sig äga lockelse för publiken, tack vare synnerligen de populära gäster, *hr och fru Castegren*, som nu uppbära hufvudrollerna. Den förre ger *Tristan Florivals* gemytliga person med just den lifliga och sorglösa framställning, som här är på sin plats, och hans kuplettöfdrag står vida öfver hvad vi i allmänhet från mansidan bjudas på här i Stockholm, hvilket dess sämre icke är så synnerligen utmärkt. Och fru *Castegren* som lady *Rockhill* är helt enkelt charmant: äkta sångkonst, distingueradt spel, strålande apparition. Här om aftonen var själfve konungen, åtföljd af prins *Karl* och svit, den lilla teaterns gäst, och det sällsynta besöket till ära hade sålongen smyckats med gröna guirlander och doftande rosor. Hans majestät ledde själf från öfre parkett, tydligt animerad, det lifliga bifallet, och stämningen i sin helhet var naturligt nog mer än vanligt festlig. Så att »Söndagsbarnet» svikes ej heller denna gång af alla söndagsföddes lyckostjärna.

Elpis Melena,

»Kretas välgörarinna».

Af *Cecilia Bååth-Holmberg*.

(Forts.)

Han hade då ofta sett henne i sin mors stuga: skulle nu *Peppo Garinto* låta de sinas välgörarinna omkomma? Han sade henne, att hon befunde sig i »*Cattivo, cattivissimo acqua*» — i det allra svåraste »vattenfängelset», hvarifrån ingen ännu utkommit med lifvet. Men nu ville han skyndsamt hjälpa henne bort, innan det blefve för sent. Nästa midnatt skulle han föra henne ut.

Han höll ord. Vid utsatt tid infann han sig med en liten blindlykta. Hållande sin förare i armen för att ej falla öfver ojämnheterna i de slippriga, underjordiska gångarna, från hvilkas tak och väggar vattnet droppade, vandrade fru von *Schwartz* modigt framåt. Endast en gång greps hon af fasa och kände sig nära att förlora medvetandet. Det var vid genomgången af ett stort rum, hvarest hon vid det svaga lyktskenet såg en mängd hemska verktyg af järn och trä samt ställningar med rep och linor; en stark liklukt slog emot henne, och i omedelbar närhet hörde hon havets brus. Det var fängelsets tortyrkammare. Men allt gick lyckligt, och inom kort öppnade hennes följeslagare den sista dörren; hon såg himlens stjärnor lysa öfver sitt hufvud — hon var fri. Hon möttes här af sin räddares svåger, hvilka förde la signorina inglese — den engelska frun till sitt tarfliga hem, där hon hölls dold, till dess franska ångbåten »*Le Quirinal*» ankommit. Tidigt en morgon hjälptes hon ombord å denna, hvilken hon medföljde till *Civita Vecchia*. Härifrån skyndade hon till *Bologna*, där hon träffade *Garibaldi*, för hvilken hon berättade sin resa, och huru hon hindrats att fullt uträtta hans uppdrag.

Då *Garibaldi* hörde hennes äfventyr, klapade han henne på axeln och sade lugnt: »*l'avete scappata bene* — det där har ni sluppit bra ifrån». Därpå tillade han leende: »*Ni är en af mina tappreste och förtjänar bära den röda jackan.*»

Att han hvarken hade ett ord till tack för den beredvillighet, hvarmed hon uppfyllt hans önskan, eller uttalade någon ledsnad öfver att hafva anförtrött en sådan uppgift åt sin och de sinas bästa vänninna, sårade och förvånade henne dock ganska djupt.

Då hon återkom till Rom, möttes hon här af befallning att inom 24 timmar hafva lämnat såväl stadens som kyrkostatusens område. Förgäfves sökte hon genom sina vänner få denna befallning upphäfd; den helige fadern själf hade uttalat sitt veto, och hon måste aflägsna sig. Senare erhöll hon dock tillstånd att för någon särskild angelägenhet vistas två månader i Rom; men under denna tid bevakades hon noga af den romerska polisen; för hvarje gång hon t. ex. red ut, följdes hon af tvåanne påfliga karabinierer, hvilka på något afstånd och till häst höllo jämn takt med hennes raska springare.

Ännu djupare sårade *Garibaldi* henne, när han, såsom förut är nämndt, kort därefter till *Alex. Dumas* öfverlät den utgifvanderätt till hans memoarer, som han förut lämnat henne.

Hennes lärmaste vänner inom det liberala partiet uppmanade henne nu ifrigt att bryta med *Garibaldi*; men att vara verksam dels för hans personliga lycka, dels för Italiens enhet hade för henne blifvit en helig sak.

Och ehuru hon under någon tid afvisade hvarje inbjudning till Kaprera. besvarade hon dock hans oridderliga handlingssätt med att till honom sända hela det honorar, hon af sin tyske förläggare erhållit för den tyska upplagan af hans memoarer.

Under någon tid härefter, 1861—62, uppehöll sig Elpis Melena i London. Hon fick här åter bref från Garibaldi med under rättelse, att han nu ville eröfra Rom till det förenade Italiens hufvudstad och för den skull ämnade företaga en ny expedition till Sicilien, dit han bad henne följa sig. Hon vägrade visserligen till denna senare; men ej väl hade hon sport nyheten, att den tappra folkbefriaren sårats vid Aspromonte och som fånge förts till fästet Varignano, förrän hon skyndade dit.

Hon fann den berömda fången i ett tillstånd af stor utmattning, orsakad dels af det vanvårdade såret, men förnämligast däraf, att den febersjuka mannen ej förmådde äta något af den af regeringen föreskrifna fångkost.

Fru von Schwartz hyrde nu genast en liten våning i närheten, lagade här god och lämplig mat, som hon dagligen bar till den sjuka, samt ägnade sig helt och hållet åt hans vård. Befolkningen i den lilla staden La Spezia, nära intill hvilken fästningen ligger, talade om henne endast under benämningen: »la signora che cucina per Garibaldi» — damen, som lagar mat åt Garibaldi.

Allmänt har det blifvit erkänt, att hennes mellankomst var en hufvudorsak till att hjälten åter tillfrisknade. Hon var dock äfven under utförfandet af detta sitt barmhärtighetsverk bevakad af polisspioner.

År 1864 utgaf hon sin lilla mycket lästa skrift »Garibaldi i Varignano 1862 och på Kaprera 1863».

Elpis Melena fortfor sålunda att ägna vår tids störste folkhjärte en trofast, uppoffrande vänskap. Men hennes hälsa, hvilken allt sedan hennes ungdom varit svag, försämrades nu så hastigt, att hon måste bosätta sig på Kreta, hvares härliga klimat skulle bereda hennes sjuka bröst lindring.

Vid sin ankomst till ön blef hon emottagen med stor högtidlighet, ty ryktet om hennes hängifvenhet för Italiens sak och för dess hjälte, Garibaldi, hade jämte hennes skrifter snabbt ilat omkring alla medelhafsländer; äfven i Tyskland och England var numera hennes namn känt.

Kretas generalguvernör, Ismail Pascha, gaf henne till ära en stor galabal, på hvilken alla turkiska fruar och unga flickor uppträdde med en hufvudbetäckning, som skulle föreställa »garibaldimössor».

Samma år, 1866, uppblossade emellertid frihetskampen äfven på denna ö. Den grekiska befolkningen sökte ånyo afkasta det turkiska trycket för att förena sig med konungariket Grekland; och Elpis Melena, som ännu var gripen af hänförelse för Italiens frihetsstrid, omfattade den helleniska rörelsen med det största deltagande. Hon lärde sig hastigt språket och vann inom kort de främste ledarnes förtroende. Hon deltog i hemliga rådplågningar, som höllos i de grekiska, högt i bergen liggande klostren; hon hjälpte öfverallt, där hennes hjälp behöfdes, och vände sig slutligen till Garibaldi med begäran, att han åtminstone med sitt inflytande skulle komma de kämpande grekerna till bistånd.

Till Garibaldi's uppmaning lyssnade 500 frivilliga italienare, hvilka ofördröjligen begäfv sig till Kreta och så länge kriget varade — tre år — tappert stredo vid grekernas sida.

Garibaldi hade, enligt hvad fru von Schwartz berättat, till och med sändt sin son Menotti såsom de frivilliges anförare; men ej väl hade skeppet med dessa inlupit i Syras hamn, förr än det förbjöds honom att landstiga, emedan stormakterna genom telegram skulle hafva låtit underrätta grekiska regeringen, att om den unge Garibaldi satte sin fot på Kretas mark, skulle detta hafva till följd en krigsförklaring å makternas sida.

Fru von Schwartz gjorde under denna tid ständiga utflykter till häst och genomströfvade på detta sätt en ej ringa del af ön. — En gång blef hon vid Kap Grabusa tillfångatagen af turkarne; hon undkom dock lyckligt den turkiska soldateskan. I Kandia mötte henne en officiel skrifvelse från Ismail Pascha, att hon ej finge aflägsna sig ur hufvudstaden. Icke dess mindre skaffade hon sig en liten segelbåt och begaf sig sjöledes hem till Khaleda. Såsom qvasifänge i sin lilla villa därstädes arbetade hon nu ifrigt på att med sin penna göra kreterfolkets lidande bekant i Europa.

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Ulrika Eleonora d. ä. af *Ellen Fries* (med porträtt); — Sinnets lugn; af *Hugo Gyllander*. — Känn dig själf! — Damer- nas vecka af *Adolf Hellander*. — Till de unga i hemmen. — En klosterlegend; för *Idun* berättad af *Ellen Flemming*. — I hushållsplaneringfrågan. Femtonhundrakronorstricket. III: *M. Wallensteen*. — Några ord från en skolkateder. — Kvinnornas världsutställning; brefkort från *Signe Ankarfelt*. — Småbarn i kyrkan. — Ur notisboken. — Teater och musik. — *Elpis Melena*, »Kretas välgörarinna»; af *Cecilia Bååth-Holmberg*. (Forts.) — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Luftigt som en drömbild är mitt hela, vexlande alltjämt till form och färg, kan, som tankarne, sig stundom dela, bli en jätte än och än en dvärg; kan med svarta vingar ömsom simma öfver djup, som ingen mätte än, ömsom åter uti purpur glimma och i hvitt och guld sig te igen. Smycket lik, som hålls för barnets öga, tvingar det vår blick att uppåt se, fast vi därvid oftast tänka föga på hvad nyttigt det oss mäktar ge.

Utaf sju bokstäfver är mitt hela sammansatt. Låt se hvad det kan bli! Först hvad ej mot hösten plägar fela i ett riktigt ordnadt skafferi. Ett pronomen sedan, som du känner, om din svenska du studerat har. Hvad förgäfves sina... mången brän-

ner, som en fifikus för resten var. Något som på skräp betydligt stöter och som stundom i ditt mjökglas finns. Hvad på landet ofta nog du möter och med hvilket lat bekantskap vinnas. Hvad som öfver dig du ofta äger, (under äfven, fast du ej det ser). Hvad på ången du består ett läger och som för din möda lönen ger. Hvad ej lämpar sig att educera — något som ej heller är försökt.

Hvad som verkliga förstär briljerna och hvars bana äfven ligger högt. Seglare i ljusa regioner, som du ofta har med blicken följt. Fågel, skriande med gälla toner, hvilkens fjädrar hafvet ofta sköljt. Gåfva, som du omsorgsfullt bör akta, ty, förklarad, knappt den återfås. Det, för hvilket väl du bör dig vakta, om du länge lefva vill, förstås.

Jord, med föga eller intet värde, men som uti köpet får tas med. Konst, som ringa aktas af de lärde och hvarom de veta kient besked. Fredligt vapen, använt alla dagar till det stora släktets tjänst, »som går». En parfym, som damerna behagar och hos dem i gunst har stått och står. Rofdjur, som vi gärna önska fälla, där det ligger, slugt och snabbt, på lur. Sist ett luftör, som natur'n plär ställa mellan ögonen på månet djur.

Bebé.

Förvandlingsgåta.

- 1) Krut, sik: stad i Asien.
- 2) Grof, ed, se: ett bruk.
- 3) Bal, in: ett namn.
- 4) Rang, ega: en djurordning.
- 5) Lam, ö, ras: en helsobrunn.
- 6) Röd, ung, er: en stad.
- 7) Not, and: ett franskt personnamn.
- 8) Mal, is: en lära.
- 9) Asp, al, mina: ett påfligt sändebud.
- 10) Brud, gen, lo: en stat i Tyskland.
- 11) Nappa, hör: en fågel.
- 12) Elg, hög, din, gap: en bergspets.
- 13) Lod, vas: ett namn.
- 14) Lim, än, gen: ett adverb.
- 15) Dam, en, arm: stad i Norge.
- 16) Kast, nål, ö: ett dryckeskärl.
- 17) Fel, ved, aln: en flod.

Begynnelsebokstäfverna bilda ett ord- språk. P. W.

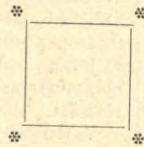
Ordgator.

- 1) Med *a* en människa, med *u* en öppning.
- 2) Med *ö* en hufvudbonad, med *a* en mängd.
- 3) Med *a* en människa, med *e* ett köksredskap.
- 4) Med *s* ett vapen, med *f* en berättelse.
- 5) Med *m* ett djur, med *f* ett tal.
- 6) Med *a* en växtedel, med *o* en vätska.

Reseda.

Den förstora dammen.

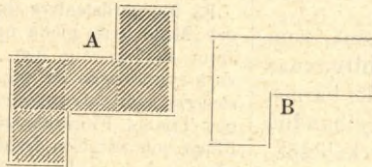
I hvardera hörnet af en kvadratformig damm stod ett träd, som här är betecknad med en *:

På hvad sätt kan dammens yta fördubblas, utan att träden flyttas från sina platser och dock fortfarande stå utanför dammen?

Geometrisk uppgift.

Af fyra figurer A och fyra figurer B skall en kvadrat bildas. Figurerna kunna skäras i styf paper eller papp.

Räkneuppgift.

Af nedanstående punkter, hvilka på hvarje sida utgöra 12, skola fyra borttagas och de återstående ordnas så, att man likaväl på hvarje sida räknar 12:

```

: : :
: : :
: : :
: : :

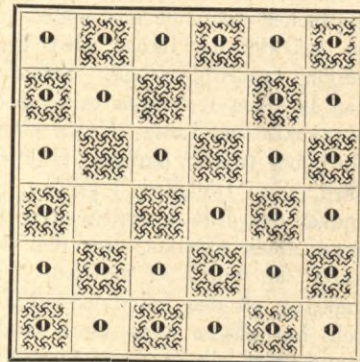
```

Lösningar.

Charaden: Vedträd.

»Modern och krokodilen» är blott ett exempel på sofismer.

De 36-nollorna.

Rebusen: Kom Ella, nu genast!

Ordgatan: Mozart, Allah, Rhône, idyll, epigram, Cassiopea, opal, Rigi, Emil, Leonardo da Vinci, Lejonet, Irtisch, Marie Corelli, Thelma, Lilith.

Skämtfrågorna: 1) Båda sträfv efter regementet. 2) Båda måste röra. 3) En dotter. 4) Hornist. 5) Hon var hela världens »prima donna».

Aritmogryfen: Frans, Raumo, Asien, Nanna, Kasan, Rügen, Indus, Kairo, Eksjö — Frankrike.

Illuminationen:

11
10
9
8
8 11 10 9 8 7 8 9 10 11
6
5
4
3
2
1

I föregående nummer uppgafs den vägrata linien omfatta äfven siffran 12 i stället för 11, hvilket härmed rättas.

